

طول عمر شریف حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

آیا امکان دارد انسانی حداقل ۱۲ قرن عمر داشته باشد!!

از جمله افرادی که عمر طولانی دارد و باعث شک و شبهه در میان انسانهای امروزی شده، عمر طولانی حضرت مهدی (عج) است که علما و دانشمندان را مبهوت خود ساخته و هر کسی به نوعی در مورد ایشان ابراز عقیده کرده... در این مقاله به بررسی این مساله می پردازم.

www.AemehAthar.com

محمد جواد اسدی طوسی

مرکز تخصصی ائمه اطهار علیهم السلام
۱۳۹۲/۳/۲۲

برای طول عمر

عناوین مطالب

۳	مقدمه
۴	طول عمر از نگاه قرآن و روایات
۵	فلسفه زنده ماندن و عمر طولانی حضرت مهدی (عج)
۶	راز طولانی بودن عمر حضرت مهدی (عج) از زبان خود حضرت
۶	روایات مؤیده اهل سنت در مورد طول عمر و غیبت حضرت مهدی (عج)
۷	نخستین دانشمند شیعی که طرح مسئله طول عمر حضرت مهدی (عج) را بیان کرد
۱۰	نگاهی به اسامی طویل العمرها
۱۰	در انسانها؛
۱۱	در اجنه‌ها و شیاطین؛
۱۱	در گیاهان؛
۱۱	در جمادات؛
۱۱	در حیوانات؛
۱۱	نتیجه بحث

به دلیل اینکه ما به عمرهای کوتاه مدت انسانها عادت کرده‌ایم و معمولاً در میان ما افراد به سن ۷۰ - ۸۰ سالگی که می‌رسند در آستانه مرگ قرار می‌گیرند، عمر طولانی و بیش از هزار سال برای افراد، غیر عادی به نظر می‌رسد و برای بعضی این سؤال مطرح می‌شود که آخر چگونه ممکن است کسی این همه عمر طولانی داشته باشد؟ و اصلاً آن شخص در امورات روز مره‌ی زندگی خود چگونه زندگی می‌کند؟ چه می‌خورد، چه می‌نوشد، چه کارهایی انجام می‌دهد و چگونه استراحت و تفریح می‌کند و خلاصه دهها سؤال بی‌پاسخ دیگر... تا او هم همانند آنها از عمر طولانی‌تری برخوردار باشد، که البته این مورد برای ما انسان‌ها به صورت یک آرزوی دست نیافتنی متصور می‌شود و حال اینکه اینطور نیست و با دقت در احوالات ظاهری و باطنی و مسائل دیگر، این امکان برای ما هم فراهم می‌شود، منتهی این بستگی به خودمان دارد که چگونه از امکانات خداوند که همه چیز را به ما انسان‌ها ارزانی داشته استفاده کنیم و عمری مفید و طولانی داشته باشیم.

از جمله افرادی که عمر طولانی دارد و باعث شک و شبهه در میان انسانهای امروزی شده، عمر طولانی حضرت مهدی (عج) است که علما و دانشمندان را مبهوت خود ساخته و هر کسی به نوعی در مورد ایشان ابراز عقیده کرده... در این مقاله به بررسی این مساله می‌پردازم.

مقدمه

ما شیعیان معتقدیم که مهدی موعود فرزند امام حسن عسکری که امام دوازدهم ما شیعیان طبق احادیث وارده از رسول خدا که فرمودند «إن هذا الأمر لا ینقضی حتی یمضی فیهم اثنا عشر خلیفه»^۱ و «لا یزال الدین قائماً حتی تقوم الساعة أو یكون علیکم اثنی عشر خلیفه کلهم من قریش»^۲ و «الائمة من بعدی اثنا عشر اولهم علی و رابعهم علی و ثامنهم علی و عاشرهم علی و آخرهم مهدی»^۳ می باشد و در سامرا در سال (۲۵۵ یا ۲۵۶) هجری متولد شد و از آن روز تا به حال وجود نازنین این امام از ذریه‌ی پیامبر اکرم زنده است و در حال غیبت زندگی می کند و بنا به خواست الهی تا صدها سال دیگر به همین منوال زندگی و عمر طولانی هم می تواند داشته باشد، تا در زمان معینی از طرف خداوند ظهور کند و با ظهورش زمین را پر از عدل و داد نماید. منتهی این عمر طولانی برای ما انسانها مقداری ناملموس و شگفت‌انگیز است، در حالی که اگر کسی از حیث ترکیبات جسمانی در کمال اعتدال باشد و تمام اعضاء و جوارح بدن همه سالم و نیرومند باشند و دستورات پزشکی هم مراعات شود و در اطعمه و اشربه رعایت اعتدال شود و از امراض بیماری‌ها دور باشد و خلاصه همه چیز به وقت، صرف روح و جسم بشود، چنین فرد ممتازی استعداد دارد که چندین برابر افراد متعارف نوع خود، بلکه صدها سال یا بیشتر از آن زندگی کند.

بنا بر این عمر طولانی و غیر متعارف امام زمان را نباید یک مشکل و دور از ذهن تصور کرد، بلکه علم و دانش امروزی عمر بسیار دراز را با حفظ نیروی جوانی و شادابی یک امر کاملاً ممکن می‌داند، لذا چون وجود حضرت بر عالم خاکی لازم و ضروری است، پس حتماً هم باید عمر طولانی داشته باشد و خداوند قادر مطلق، می تواند دستگاه آفرینش و سلسله علل و معلولات جهان را طوری تنظیم کند تا چنین فرد کاملی را به عنوان امام، پیشوا و خلیفه برای اهل زمین قرار دهد تا به مقصود نهایی خود برسد.

۱. صحیح مسلم: ج ۶، ص ۳، ح ۴۵۹۸.

۲. صحیح مسلم: ج ۳، ص ۱۴۵۳.

۳. جامع الأخبار: ج ۵، ص ۶۲، ح ۷۸.

طول عمر از نگاه قرآن و روایات

خداوند در قرآن می‌فرماید: «وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا يُنْقَصُ مِنْ عُمُرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ»^۱ ... و هیچ کس عمر طولانی نمی‌کند و یا از عمرش کاسته نمی‌شود، مگر در کتاب خدا ثبت است و این کار برای خداوند آسان است.

لذا بهترین دلیل بر امکان چیزی وقوع آن است، و از طرف دیگر در منابع تاریخی افرادی را سراغ داریم که بنابر روایات شیعه و اهل سنت عمری طولانی دارند مثلاً حضرت خضر نبی که از زمان حضرت موسی و یا قبل از حضرت موسی بوده است و همچنین حضرت عیسی و حضرت ادريس پیامبر و ...

در کتاب ینابیع المودة^۲ و البیان فی اخبار صاحب الزمان گنجی شافعی^۳ بنابر روایت صریح در این کتب وارد شده است که حضرت خضر و ذوالقرنین و الیاس و عیسی زنده هستند و روی زمین زندگی می‌کنند و عمری طولانی دارند...

پس امکان عمر طولانی داشتن بعید نیست مثلاً خداوند در قرآن می‌فرماید: «فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ، لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ»^۴ یعنی: و اگر او به ستایش و تسبیح خدا نمی‌پرداخت تا روز قیامت در شکم ماهی زیست می‌کرد.

چه بسا از این آیه امکان زنده ماندن حضرت یونس در شکم ماهی تا روز قیامت را می‌توان برداشت کرد.

در تفسیر کشف زمخشری^۵ وارد شده که اگر تسبیح گفتن حضرت یونس نبود تا روز قیامت زنده در شکم ماهی می‌ماند، چون ظاهر تعبیر به - لبث - زنده ماندن است.

در کتاب مصلح جهانی و مهدی موعود^۱ از دیدگاه اهل سنت وارد شده، که طبق ظاهر آیه شریفه برداشت می‌شود که زنده ماندن یونس در شکم ماهی تا روز قیامت مستلزم زنده ماندن خود ماهی نیز تا روز قیامت

۱. سوره فاطر: آیه ۱۱.

۲. ینابیع المودة: ج ۳، ص ۳۴۷.

۳. البیان فی اخبار صاحب الزمان گنجی: ص ۹۳.

۴. سوره صافات: آیات ۱۴۳ و ۱۴۴.

۵. تفسیر کشف زمخشری: ذیل همین آیه.

می‌باشد، چون در صورت مردن ماهی و متلاشی شدن جسم، آن عنوان - لبث - در شکم ماهی معنا ندارد و یا در قرآن^۲ خداوند می‌فرماید: «فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا»؛ از این آیه عمر حضرت نوح که هزار سال بود فهمیده می‌شود، البته در کتاب تورات عمر حضرت را ۲۵۰۰ سال نوشته‌اند، و در روایات معصومین در کتاب کمال الدین و اتمام النعمة مرحوم صدوق^۳ از امام صادق ذیل همین آیه شریفه (عنکبوت ۱۴ /) وارد شده که حضرت نوح ۹۵۰ سال مردم را فقط به خداپرستی و هدایت دعوت کرده.

و همچنین جریان غیر عادی بودن عمر اصحاب کهف که پس از سال‌های متمادی از خواب بیدار شدند بدون هیچ آب و غذایی که نزدیک به ۳۰۹ سال طول کشید، و حال کدام شگفت‌انگیزتر است؟ کسی که از آب و غذا و ... استفاده نکرده به قدرت الهی و یا کسی که صدها سال عمرش می‌باشد و از آب و غذا و ... استفاده می‌کند؟

فلسفه زنده ماندن و عمر طولانی حضرت مهدی (عج)

فلسفه زنده ماندن حضرت مهدی (عج) با آن عمر طولانی چه خواهد بود؟ کما اینکه حضرت عیسی و برخی دیگر از افراد این عمر طولانی را دارند. مثلاً در کتاب غایة المرام^۴ وارد شده که مصلحت و فلسفه زنده بودن حضرت عیسی و نزول او هنگام ظهور حضرت مهدی و اقتدا به آن حضرت در نماز این است که اهل کتاب پیامبر اسلام را که خاتم پیامبران است تصدیق کنند و به او ایمان بیاورند، تا همه‌ی مردم جهان، مسلمان شوند چون بهترین دین نزد خداوند که از هر لحاظ کامل و اکمل از تمام ادیان الهی گذشته است، همین دین اسلام است کما اینکه در قرآن^۵ به آن اشاره شده است «إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ» و از طرف دیگر فلسفه‌ی زنده ماندن دجال با آن که کارش فساد و ظلم و تباهی است (و اوست که مدعی‌ی خدایی در آخر

۱. مصلح جهانی و مهدی موعود: خسروشاهی: ص ۳۰۰.

۲. سوره عنکبوت: آیه ۱۴.

۳. کمال الدین و تمام النعمة مرحوم صدوق: باب ۴۶، ص ۳۰۷ و ۳۰۸.

۴. غایة المرام: ص ۷۱۲، فصل آخر باب ۱۲۴ چاپ قدیم.

۵. آل عمران: آیه ۱۹.

زمان می‌کند) این است که مردم آزمایش شوند و با بصیرت حق را از باطل تشخیص دهند و به طرف تکامل حرکت کنند.

راز طولانی بودن عمر حضرت مهدی (عج) از زبان خود حضرت

در کتاب موعود ادیان^۱ مرحوم آیت الله منتظری از آیت الله شیخ آقا بزرگ تهرانی صاحب الذریعه نقل شده که یکی از علمای بزرگ حضرت مهدی (عج) را در خواب دید و از ایشان دلیلی برای طول عمر آن حضرت سؤال کرد و آن حضرت آیه « **فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ، لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ** »^۲ را به آن شخص متذکر شدند که توضیح این آیه شریفه را در سطرهای قبل گفتیم.

روایات مؤیده اهل سنت در مورد طول عمر و غیبت حضرت مهدی (عج)

۱. در کتاب فرائد السمطين^۳ روایتی از ابن عباس از پیامبر وارد شده که مرد یهودی به نام نعتل از پیامبر سؤالاتی کرد و حضرت جواب می‌دادند، در یکی از این سؤالات موضوع حضرت مهدی بیان شد و پیامبر جواب آن را اینطور داد: «... کائن فی امتی ما کان فی بنی اسرائیل حذو النعل بالنعل والقذه بالقذه وإن الثانی عشر من ولدی یغیب حتی لا یری...» روایت می‌خواهد بگوید حوادث و جریاناتی که در بنی اسرائیل رخ داده مشابه آنها ... در امت من هم اتفاق خواهد افتاد. و همانا دوازدهمین فرزند من غایب خواهد شد و دیده نمی‌شود تا در زمان موعود ظهور کند.

تشریح و تفسیر آیت الله العظمی فاضل کزازی (ره)

۲. در کتاب ینابیع الموده^۴ روایتی از احمد بن اسحاق اشعری از امام حسن عسکری وارد شده که فرمود: «مثله فی هذه الامة مثل الخضر و مثله مثل ذی القرنین، والله لیغیبن غیبة لا ینحو فیها من الهلکة إلا من ثبته الله علی القول بامامته...» یعنی مثل او مثل خضر و ذی القرنین است، به خدا سوگند به نحوی غایب

۱. موعود ادیان آیت الله العظمی منتظری: ص ۱۳۴.

۲. سوره صافات: آیات ۱۴۳ و ۱۴۴.

۳. فرائد السمطين: ج ۲، ص ۱۳۲، ح ۴۳۱.

۴. ینابیع الموده: ج ۳، ص ۳۱۷.

خواهد شد که جز کسانی که خداوند آنان را بر امامت او ثابت قدم نموده است از هلاکت نجات پیدا نمی‌کنند.

آن وقت در دنباله روایت دارد که از حضرت سؤال از غیبت طولانی او شد و حضرت در جواب فرمود: «آی و ربی حتی یرجع عن هذا الأمر اکثر القائلین به...» بلی به خدا قسم تا آنجا که اکثر معتقدانش از این عقیده برمی‌گردند.

۳. در کتاب فرائد السمطین^۱ روایتی از جابر بن عبدالله انصاری از پیامبر درباره حضرت مهدی وارد شده که فرمود: «... أشبه الناس بی خلقاً و خلقاً - یكون له غیبة و حیرة تضلّ فیها الامم...» یعنی شبیه‌ترین مردم به من از نظر خلقت ظاهری و اخلاقی می‌باشد و برای او غیبتی همراه با حیرت و سردرگمی مردم خواهد بود، که معمولاً امتها گمراه خواهند شد.

۴. در کتاب ینابیع المودة^۲ روایتی وارد شده که از حسین بن خالد از حضرت امام رضا در جواب سؤال از حضرت مهدی که فرمودند: «الرابع من ولدی ... و هو صاحب الغیبة قبل خروجه...» یعنی چهارمین فرزند از صلب من است و پیش از قیام دارای غیبت خواهد بود.

نتیجه اینکه از این قبیل روایات فراوان در کتب شیعه و اهل سنت موجود است، البته هر چند به حیات حضرت مهدی تصریح نشده، اما از برخی کلمات وارده در روایات مثل - غایب و غیبت - استفاده می‌شود که حضرت زنده است و عمری طولانی دارد و از طرف دیگر کلمه‌ی غیبت: یعنی کسی که وجود دارد، اما فی الحال موجود نیست و به کسی که از دنیا رفته و در آینده حتماً رجعت نموده و دوباره زنده شود غایب گفته نمی‌شود.

تأثر اشرف دفتر مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی فاضل کزازی (ره)

نخستین دانشمند شیعی که طرح مسئله طول عمر حضرت مهدی (عج) را بیان کرد

بر اساس اسناد و مدارک موجود، مرحوم شیخ صدوق، عالم و دانشمند شیعه بر این موضوع به تحقیق پرداخت و در کتاب کمال الدین و تمام النعمه به تفصیل درباره طول عمر امام زمان به بحث و گفتگو

۱. فرائد السمطین: ج ۲، ص ۳۳۴، ح ۵۸۶.

۲. ینابیع المودة: ج ۳، ص ۳۸۷.

پرداخت، و پرسش‌های مخالفان را در این کتاب به صورت مستدل بیان نمود، او در این کتاب، فصل جامعی از زندگی (معمّرین) یعنی کسانی که طول عمر آنها زیاد بوده را نگاشته و دهها نفر را هم نام می‌برد و شرح حال و زندگی آنها را مختصراً بیان می‌کند.

این عالم شیعه مسئله طول عمر حضرت مهدی را تنها از طریق (تجربه تاریخی) و همچنین افرادی که عمر طولانی دارند را مورد بررسی قرار داده و متعرض سایر ادله نشده.

البته عالمان دیگر شیعه همین روش را ادامه دادند، مثل: شیخ مفید، شیخ طوسی، شیخ طبرسی، خواجه نصیر الدین طوسی، علامه حلی، فیض کاشانی، علامه مجلسی و ...

کتاب المعمرّون بالوصایا چه کتابی است

مرحوم مجلسی در کتاب بحار الانوار از کتاب طرائف سید بن طاووس نقل کرده، که کتابی وجود دارد، به نام المعمرّون بالوصایا، تألیف یکی از علمای اهل سنت (أبی حاتم سهل بن محمد سجستانی) که طول عمر افرادی را بیان می‌کند، که بعضاً بالای ۵۰۰ سال عمر کرده‌اند و برخی از این افراد تا ۲۵۰۰ یا ۳۴۰۰ سال در این عالم خاکی زندگی کرده‌اند.

لذا این کتاب برای اثبات عمر طولانی افراد با ذکر اسامی آن تألیف شده و در حقیقت تأیید عمر حضرت مهدی می‌باشد، که از روایات و کتب تاریخی جمع‌آوری شده و جواب طولانی بودن عمر حضرت مهدی را به راحتی می‌دهد. در همین کتاب به نقل از کتاب کمال الدین^۱ مرحوم صدوق، اهل سنت داستان عجیب طول عمر شخصی به نام (ابی الدنیا علی بن عثمان مغربی) را نقل می‌کنند و گفته‌اند او هنگام رحلت پیامبر حدود ۳۰ سال عمرش بوده و سپس جزو اصحاب حضرت علی قرار گرفت و پیوسته پادشاهان و روسای بلادها او را احضار می‌کردند و از علت طول عمرش سؤال می‌کردند و او می‌گفت از آب حیات نوشیده است و نهایتاً در مورد او گفته‌اند تا زمان خلافت مقتدر عباسی قطعاً زنده بوده و بعد معلوم نشد که حال و روزش چه شده، آیا مرده است یا زنده بود؟

۱. کمال الدین و تمام النعمة: ج ۲، ص ۵۳۷ و ۵۳۸.

با این حال اهل سنت چگونه طول عمر حضرت مهدی را بعید می‌دانند، در حالی که قرآن به آن اذعان دارد و روایات گوناگونی هم در مورد این قضیه وجود دارد.

در کتاب الغیبه^۱ مرحوم شیخ طوسی وارد شده که می‌گوید «در اخبار عرب وارد شده که لقمان بن عاد، بیشترین و طولانی‌ترین عمر را داشته که حدود ۳۵۰۰ سال سن او بوده است».

و همچنین در کتاب تفسیر البحر المحیط اندلسی^۲، مسند احمد^۳ و صحیح بخاری^۴ در مورد دجال وارد شده که دجال در زمان پیامبر حیات داشته و تا هنگام خروج حضرت مهدی زنده است. طبق این عبارت و عبارات دیگر از کتب شیعه و اهل سنت متواتراً خروج دجال هنگام ظهور حضرت مهدی را متذکر شده‌اند و نهایتاً به دست حضرت مهدی و حضرت عیسی کشته می‌شود.

پس نتیجه اینکه طولانی بودن عمر این سه (دجال، حضرت مهدی و عیسی) منافاتی با هم ندارد، بلکه صریح روایت است^۵ که فرمودند: «إن فی القائم سنة من نوح و هی طول العمر فکیف یدفع امره و لا یدفع ما یشبهه من الامور التی لیس شیء منها فی موجب العقول...» یعنی در قائم سنتی از حضرت نوح وجود دارد که آن طول عمر است، پس چطور است که امر او را انکار می‌کنید، اما امور مشابه آن را که برخلاف معمول و ظاهر عقل است را انکار نمی‌کنید، در همین کتاب و کتاب منتخب الأثر^۶ جریان زنده بودن حضرت عیسی طبق حدیث متواتر که در آسمان بالا می‌باشد و نزول آن حضرت در آخر الزمان که اجماعاً بر آن متفق القول هستند را بیان داشته است.

در کتاب النظم المتناثر من الحدیث المتواتر^۷ نقل شده که آمدن حضرت عیسی از آسمان از نظر کتاب، سنت، اجماع، عقل، قطعی و ثابت می‌باشد.

۱. الغیبه شیخ طوسی: ص ۱۱۳.

۲. تفسیر البحر المحیط ابوحیان اندلسی: ج ۲، ص ۴۷۳.

۳. مسند احمد بن حنبل: ج ۴، ص ۴۴۴.

۴. صحیح بخاری: ج ۹، ص ۱۳۳.

۵. کتاب کمال الدین و تمام النعمة، ج ۲، ص ۳۲۱.

۶. منتخب الأثر: ج ۱۳، ص ۳۰۷.

۷. النظم المتناثر من الحدیث المتواتر: ص ۹۴.

پس از این عبارت معلوم می‌شود که حضرت عیسی زنده است و از نظر طول عمر نسبت به حضرت مهدی (عج) بزرگتر است و یا حضرت خضر نبی نسبت به حضرت عیسی که‌نسال‌تر است، لذا دلیلی بر انکار طولانی بودن عمر حضرت مهدی وجود ندارد و حضرت مهدی هم می‌تواند عمری طولانی داشته باشد.

خداوند در قرآن می‌فرماید: **«وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لِيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ»** یعنی هیچ یک از اهل کتاب نیست مگر اینکه قبل از مرگ خود به او (عیسی) ایمان می‌آورد.

از این آیه شریفه اینطور استفاده می‌شود، که تاکنون چنین اتفاق خاصی رخ نداده که تمام اهل کتاب به حضرت عیسی ایمان بیاورند، پس حتماً باید در آینده و آخر الزمان چنین اتفاقی رخ دهد، پس این معنا مستلزم زنده بودن حضرت عیسی و عمر طولانی او می‌باشد.

در قرآن طول عمر برخی از موجودات را به صراحت بیان می‌کند و از برخی آیات دیگر هم فهمیده می‌شود که برخی از مخلوقات خداوند مثل (شیاطین، اجنه، انسان‌ها، گیاهان، جمادات و ...) عمر طولانی داشته‌اند مثلاً همین زنده بودن شیطان را خداوند در قرآن^۲ بیان می‌دارد که **«قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ، قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ»** شیطان گفت: خدایا پس به من تا روزی که مردم مبعوث می‌شوند مهلت بده و خداوند گفت: همانا تو از مهلت دادگان هستی.

سؤال در این است که وقتی نسبت به این مخلوق خدا، طول عمر چندین هزار ساله داده شده، پس نسبت به زنده بودن حضرت مهدی (عج) با آن عمر شریف طولانی چه اشکالی می‌تواند داشته باشد؟

نگاهی به اسامی طویل العمرها

در انسانها؛

لقمان حکیم که در میان بشر عمرش حدود ۴۰۰۰ سال طبق نقل کتاب‌های تاریخی بیان شده است.

۱. سوره نساء: آیه ۱۵۹.

۲. سوره حجر: آیات ۳۶ و ۳۷.

عوج بن عناق که عمرش نزدیک به ۳۶۰۰ سال طبق برخی روایات بوده و تا زمان حضرت موسی زنده بوده است.^۱

در اجنه‌ها و شیاطین؛

طبق برخی روایات این موجودات قبل از خلقت آدم بوده‌اند و عمر آنها بعضاً به هزاران سال می‌رسد و معلوم نیست دقیقاً چند سال عمر می‌کنند.^۲

در گیاهان؛

در کالیفرنیا آمریکا درختی به نام (sequoia) با قدمتی حدود پنج هزار سال و با ارتفاعی حدود ۱۱۰ متر وجود دارد. در کشور ایران شهر ایلام درختان کهنسال با قدمتی ۲۰۰۰ الی ۴۰۰۰ هزار سال و با ضخامت حدود ۹۰ الی ۱۰۰ متر بنام زربین وجود دارد که از تیره درخت سرو می‌باشد.

در جمادات؛

سیارات و کهکشان‌ها و کرات در فضا وجود دارند با قدمتی نزدیک به چند صد میلیون سال که در فضا با قدرت خداوند در حرکت‌اند.

در حیوانات؛

نوعی نهنگ در اعماق اقیانوسها زندگی می‌کند که عمرش حدود ۱۷۰۰ سال است که دانشمندان تخمین زده‌اند و به ندرت دیده می‌شوند، و از طرف دیگر حیواناتی مثل کلاغ که همیشه دیده می‌شوند، دانشمندان گفته‌اند: که حدود ۲۰۰ سال و اندی عمر می‌کنند.^۳

نت اشرف دفتر مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی فاضل کزازی (ره)

نتیجه بحث

طبق آیات، روایات و عقل و ... حضرت مهدی (عج) هم می‌تواند عمر طولانی داشته باشد و در میان مردم زندگی کند و به حیات خود ادامه دهد و این از قدرت و اعجاز الهی می‌باشد، چون همان خدایی که آتش را برای ابراهیم سرد کرد و وسیله‌ی سلامت او را قرار داد، خاک و گل را در دستان حضرت عیسی به پرنده

۱. ادیان و مهدویت: ص ۱۹۶ الی ۱۹۹.

۲. سوره حجر: آیات ۳۶ و ۳۷.

۳. مجله علمی دانشمندان سال: ۱۷.

تبدیل کرد، حضرت عیسی و حضرت خضر نبی را پس از قرن‌های متمادی زنده نگه داشته و دهها شاهد مثال دیگر، پس می‌تواند با قدرت لا یتناهی خود خلیفه و جانشین خود را روی کره‌ی زمین زنده نگه دارد و این چیز عجیب و تازه‌ای نیست. و این علائم و نشانه‌ها از آیات خداوند است تا انسان‌ها که اشرف مخلوقاتند، پند و عبرت گیرند و در همه حال شاکر خداوندی باشند که تمام اشیاء را آفرید تا روز قیامت جوابگوی اعمال و رفتار خود باشند و این بستگی به انسان‌ها دارد که «اما شاکراً و اما کفوراً»^۱.

من الله التوفیق

والسلام علیکم و رحمة‌الله و برکاته

محمد جواد اسدی طوسی

۹۲ / ۳ / ۲۲

تحت اشرف دفتر مرجع عالیقدر حضرت آیت‌الله العظمی فاضل کزازی (ره)

۱. سوره انسان: آیه ۳.